

Centenar Stațiunea Zoologică Marină Agigea 100 de ani de cercetare marină în România

La 1 martie 2026 se împlinesc 100 de ani de la întemeierea Stațiunii Zoologice Marine de la Agigea, primul așezământ de cercetare marină din România, un reper major în istoria biologiei românești și a cercetării științifice.

La 1 martie 2026 se împlinesc 100 de ani de la întemeierea Stațiunii Zoologice Marine, la Agigea, jud. Constanța, prin Decretul regal nr. 810 din 1 martie 1926, primul așezământ de cercetare marină din România. Fondator – profesor univ. dr. biolog Ioan Borcea, reprezentant ilustru al celei mai vechi instituții de învățământ superior românesc, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași. Stațiunea a însemnat cea mai remarcabilă realizare profesională a întemeietorului, pe lângă numeroase alte demnități publice deținute, precum și reușite didactice, științifice și organizatorice.

Ioan Borcea
(1879–1936)

Evoluția instituției de-a lungul timpului

În perioada 1970-1990, Stațiunea a funcționat în componența Institutului Român de Cercetări Marine (actualmente Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare Marină „Grigore Antipa”), creat la inițiativa acad. Mihai C. Băcescu (București) și acad. Eugen A. Pora (ClujNapoca), la Constanța, în 1970, ca Secția de biologie.

De la fondare, Stațiunea a fost condusă de 12 directori, începând cu primul - prof. Ioan Borcea (1879-1936), până la cel actual - conf. univ. dr. biolog Emanuel Baltag, ambii proveniți de la Universitatea menționată și trei șefi de secție în timpul apartenenței la I.R.C.M.

Activitatea științifică și colaborările internaționale

Stațiunii și aniversărilor ei periodice le-au fost dedicate articole aniversare și interviuri de-a lungul existenței. Au fost publicate volume omagiale cu ocazia sărbătoririlor a 30, 40, 70, 75, precum și 80 de ani. În istoricul Stațiunii au fost consemnate administrarea ei, activitățile științifice desfășurate continuu, activitățile didactice prin instruiți / practici studențești, rezultatele cooperării științifice internaționale, îndeosebi cu Franța, Italia și Comisia Internațională pentru Explorarea Științifică a Mării Mediterane (CIESM) de la Monaco. După 1990, Stațiunea a revenit Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași.

De la evenimentul jubiliar actual, nu poate lipsi evocarea a două personalități marcante, legate nemijlocit de Stațiune, ale profesorului univ. emerit dr. biolog Ionel Andriescu (director între 1966-1970) și conferențiarului univ. dr. biolog Maria S. Celan, de talie internațională, care au contribuit substanțial la creșterea prestigiului științific național și internațional al acestei instituții.

Printre personalitățile însemnate care au vizitat Stațiunea se numără savantul român George E. Palade – laureat al premiului Nobel (1974), a cărui teză de doctorat în medicină și chirurgie „Tubul urinar al delfinului – studiu de morfologie și fiziologie comparativă” a fost inițiată la Stațiune și susținută în 27 iunie 1940.

La această Stațiune, acad. Eugen A. Pora a organizat în 1969, în colaborare cu Asociația Mediteraneană de Biologie Marină (MAMBO), primul Curs internațional de biologie a apelor salmastre, cu publicarea prelegerilor în cele două volume Biologie des eaux saumâtres (1977).

Organizarea evenimentelor dedicate centenarului

Acest centenar major pentru biologia românească ar trebui să implice organizatoric și profesional Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Academia Română / Comitetul Român de Istoria și Filosofia Științei și Tehnicii / Filiala C.R.I.F.S.T. Constanța, Academia Oamenilor de Știință din România / Filiala Constanța / Secția Științe biologice și alte instituții publice naționale și locale.

Instituțiile de profil și persoanele interesate sunt invitate să participe cu mesaje, articole științifice și/sau memorialistice sau alte contribuții.

Vivat, crescat, floreat!

Prof. as. dr. biolog Alexandru Ș. BOLOGA

fost Director științific al I.R.C.M. / I.N.C.D.M. Constanța